

دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

بیمارستان توانبخشی رفیده

آشنایی با سندرم گیلن باره

تهیه کننده:

سمانه سبزعلیزاده (کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه)

واحد آموزش به بیمار

راهنمای

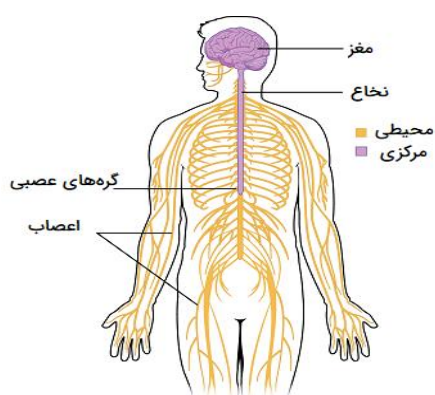
آموزشی

مددجویان

سندرم گیلن باره

در مورد کارکرد دستگاه عصبی بیشتر بدانیم

- ✓ **دستگاه عصبی مرکزی:** برای درک آنچه در سندرم گیلن باره رخ می دهد، شناخت وظایف دستگاه عصبی مرکزی سودمند است. دستگاه عصبی مرکزی از اجزای حیاتی مغز و نخاع تشکیل شده است. مغز فعالیت های بدنی همچون حرکت و اندیشیدن را کنترل نموده و طناب نخاعی مسیر اصلی پیام رسانی می باشد. پیام ها از مغز به همه بخش های بدن می روند و همگی اعمال خود آگاه و ناخود آگاه را تحت تسلط دارند.
- ✓ **دستگاه عصبی محیطی:** شبکه اعصابی که پیام های عصبی را به دیگر قسمت های بدن می برند و باز میگردانند.

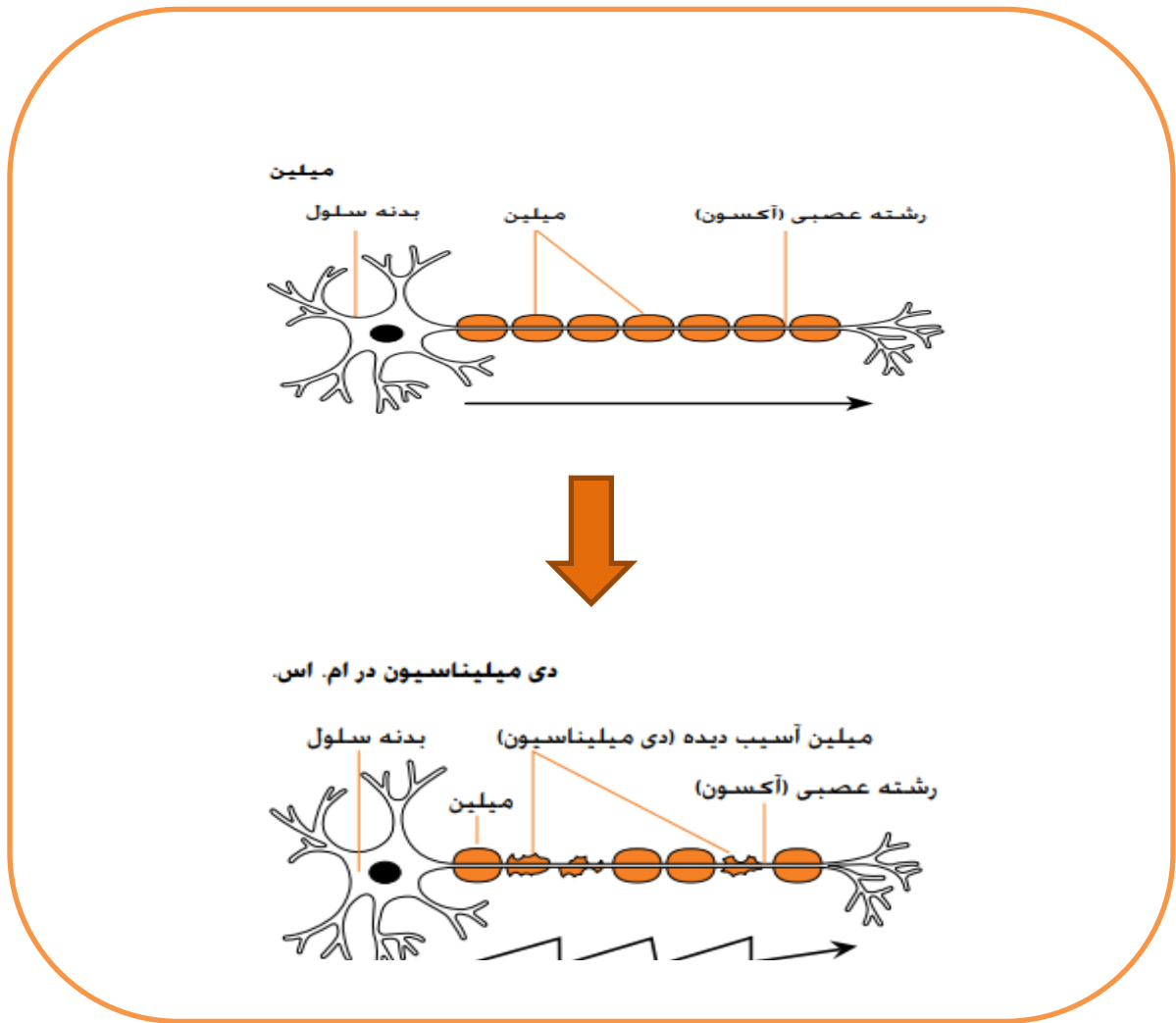

در سندرم گیلن باره چه اتفاقی می افتد

- ✓ در پیرامون رشته های عصبی، ماده مهمی به نام "میلین" وجود دارد. میلین باعث افزایش سرعت انتقال سیگنال های عصبی در آکسون ها (رشته های عصبی) می شود. میلین در ام اس توسط سیستم ایمنی بدن مورد حمله قرار می گیرد.
- ✓ سندرم گیلن باره یک عارضه خود ایمنی است و بدن در صورت داشتن ام اس اشتباهاً به میلین، ماده محافظتی اطراف رشته های عصبی محیطی حمله ور می شود.

اگر دستگاه عصبی را به عنوان مدار الکتریکی در نظر بگیریم که مغز و نخاع منبع نیروی آن و دیگر جاهای بدن چراغ ها، رایانه ها، تلویزیون ها و سایر لوازم برقی آن هستند. اعصاب همانند سیم های برق، لوازم برقی را به یکدیگر متصل می کنند و میلین در حکم عایق پلاستیکی است که دور این سیم ها را فرا گرفته است. اگر این عایق ها آسیب ببینند، لوازم خراب یا تحریک پذیر گردیده و ممکن است اتصالی کنند.

ام اس و گیلن باره هر دو بیماری های خود ایمنی هستند. هر دو این بیماری ها زمانی شروع می شوند که سیستم ایمنی بدن به سلول های سیستم عصبی حمله کرده و به غلافی به نام میلین صدمه می زند. ام اس به سیستم عصبی مرکزی شامل مغز و نخاع (دستگاه عصبی مرکزی)، صدمه می زند. گیلن باره به سیستم عصبی محیطی صدمه می زند، که شامل اعصاب خارج از مغز و نخاع است.

علت سندرم گیلن باره چیست؟

علت دقیق گیلن باره ناشناخته است. با توجه به منابع معتبر، حدود دو سوم افراد مبتلا به این سندرم پس از اینکه مبتلا به اسهال یا عفونت تنفسی شده اند، به سندرم گیلن باره دچار شده اند. این موضوع نشان می دهد که یک پاسخ ایمنی نادرست به بیماری قبلی موجب این اختلال می شود.

✓ عفونت کمپیلوباکتر با گیلن باره ارتباط دارد. کمپیلوباکتر یکی از رایج ترین علل اسهال باکتریال است. کمپیلوباکتر اغلب در مواد غذایی نپخته، به خصوص در گوشت مرغ و پرندگان خانگی یافت می شود.

عفونت های زیر نیز با گیلن باره مرتبط شده اند:

✓ آنفلوآنزا

✓ سیتومگالوویروس (CMV) که یک سویه از ویروس هرپس (تبخال) است.

✓ عفونت ویروس اپشتین (EBV) یا مونونوکلئوزیس

✓ پنومونی مایکوپلاسما، که یک پنومونی غیر معمول است که توسط ارگانیسم های مشابه باکتری ایجاد می شود.

✓ اچ آی وی یا ایدز

هر کس می تواند به گیلن باره مبتلا شود، اما این بیماری در میان افراد مسن شایع تر است. در موارد بسیار نادر، افراد ممکن است، این اختلال را روزها یا هفته ها پس از واکسیناسیون بگیرند.

✚ علائم سندرم گیلن باره:

گیلن باره اغلب با سوزن شدن و ضعف در پاها به طور ناگهانی شروع می شود و سپس به قسمت های بالایی بدن و بازوها گسترش می یابد (به طور معمول به صورت ضعف قرینه و پیشرونده عضلات اندام های تحتانی و سپس گسترش آن به اندام های فوقانی) در حدود نیمی از افراد مبتلا به این سندرم، با شروع علائم در دست ها و صورت روبرو هستند. گیلن باره سندرمی است که طیف گسترده ای از علامت های خفیف تا شدید را شامل می شود. بروز مشکلات تنفسی تهدیدکننده از مهمترین نشانه های خطرناک بروز این سندرم است و به این دلیل گیلن باره یک اورژانس پزشکی محسوب می شود و دارای علائم و نشانه های زیر است:

- ✓ احساس سوزن سوزن شدن در انگشتان دست، انگشتان پا، مچ پا یا مچ دست.
- ✓ ضعف در پاها که به قسمت فوقانی بدن گسترش می یابد.
- ✓ ناپایداری تعادل در هنگام راه رفتن، ناتوانی در راه رفتن و بالا رفتن از پله ها.
- ✓ اختلال در حرکات چشم یا صورت، از جمله صحبت کردن، جویدن و بلعیدن.
- ✓ اختلال در کنترل مثانه و عملکرد روده ها.
- ✓ افزایش سرعت ضربان قلب.
- ✓ افزایش یا کاهش فشار خون.
- ✓ مشکلات تنفسی

✚ عوارض سندرم گیلن باره

علائم اولیه ی شدید سندرم گیلن باره به طور قابل توجهی خطر ابتلا به عوارض طولانی مدت و جدی را افزایش می دهد. از آنجایی که سیستم عصبی، حرکات و عملکرد بدن را کنترل می کنند، افراد ممکن است عوارض زیر را تجربه کنند:

- ✓ مشکلات تنفسی: ضعف یا فلج عضلات تنفسی
- ✓ بی حسی: اکثر افراد مبتلا به این بیماری به طور کامل بهبود می یابند و تنها ضعف جزئی، بی حسی یا سوزش در آن ها باقی می ماند.
- ✓ مشکلات قلبی و فشار خون: نوسانات فشار خون و ریتم های نامنظم قلب (آریتمی قلبی).
- ✓ درد: نیمی از افراد مبتلا به سندرم گیلن باره درد های شدید عصبی را تجربه می کنند
- ✓ اختلال عملکرد روده و مثانه: کاهش عملکرد روده و احتباس ادرار
- ✓ لخته شدن خون: افرادی که به دلیل سندرم گیلن باره بی حرکت هستند، در معرض خطر لخته شدن خون قرار دارند
- ✓ زخم بستر (زخم فشاری): عدم حرکت فرد را در معرض خطر ابتلا به زخم بستر قرار می دهد.

✚ تشخیص سندرم گیلن باره:

سندرم گیلن باره در مراحل اولیه بیماری دشوار است، زیرا علائم بیماری در افراد مختلف متفاوت است و همچنین علائم مشابهی با سایر بیماری های عصبی دارد. جهت تشخیص، پزشک متخصص مغز و اعصاب با بررسی تاریخچه ی پزشکی و معاینه ی فیزیکی را انجام خواهد داد و همچنین انجام نوار عصب و عضله (EMG) و نمونه گیری از مایع مغزی و نخاعی نقش مهمی در کمک به تشخیص نهایی این بیماری خواهند داشت.

درمان ها

تشخیص سریع و درمان موثر در مبتلایان به سندرم گیلن باره ضرورت دارد چرا که در صورت عدم مراجعه به موقع و یا درمان موثر مرگ و میر این بیماری به ازای هر ۳ نفر یک نفر است و همچنین خطر ابتلا به عوارض طولانی مدت افزایش می یابد؛ این درحالیست که با مراجعه به موقع می توان در بسیاری از مواقع از بروز این موارد پیشگیری کرد. درمان های موثر در مبتلایان به گیلن باره درمان با IVIG (ایمنوگلوبین وریدی) و یا تعویض پلاسما است. در بعضی از افراد بیماری خفیف است و علائم در عرض چند هفته برطرف می شود و بهبودی کامل بدون باقی ماندن هیچ اثری در اکثر موارد رخ می دهد. اما در بعضی بیماران علائم تا یک سال یا بیشتر نیز ادامه دارد. در این موارد با کمک انواع مختلفی از روش های فیزیوتراپی، کاردرمانی و.... می توان تحرک بیمار را تا دستیابی به سلامت کامل بهبود بخشید.

منابع پشتیبانی مبتلایان به سندرم گیلن باره

جهت آگاهی از تمامی منابع حمایتی به آدرس اینترنتی بنیاد بیماری های نادر ایران <https://radoir.org> مراجعه نمایید

برای پیوستن به خانواده بزرگ بیماری های نادر ضروری است، که در سامانه سبنا (سامانه بیماری های نادر ایران)

ثبت نام کنید

جهت ثبت نام در سامانه سبنا کلیک کنید:

<http://84.241.37.244:2021/sabna/index.php/patient/register>

منابع:

- 1 Afshari Aliabadi, D., et al. (2020). "Characteristics of Guillain-Barré syndrome: brief report." Tehran University Medical Journal **78**(3): 178-182.